

# Foreningen NORDEN

## REFERAT AF Foreningen NORDENs repræsentantskabsmøde LØRDAG DEN 20. MAJ 2017 KL. 10.00 – 16.00 FREDERIKSBERG RÅDHUS

Repræsentantskabet blev budt velkommen af Frederiksbergs viceborgmester **Michael Vindfeldt**, Landsformanden **Mogens Jensen** og formanden for Foreningen NORDEN på Frederiksberg **Frants Hagen Hagensen**.

Derefter var der musikalsk underholdning ved **Anders Ahnfelt-Rønne**.

Herefter gav formanden ordet til minister for nordisk samarbejde, **Karen Ellemann**, der holdt et oplæg om **NORDISK SAMARBEJDE NU OG I FREMTIDEN (bilag 2)**.

### AD DAGSORDENENS PUNKT 1) VALG AF DIRIGENT

**Mogens Jensen** foreslog **Peter Palshøj** til dirigent.

**Peter Palshøj** blev valgt og overtog dirigentstolen. Han takkede for valget og konstaterede, at mødet var lovligt indkaldt og beslutningsdygtigt jf. vedtægternes § 7 stk. 4: *“Ordinært repræsentantskabsmøde holdes hvert år i maj/juni. Mødet indkaldes senest 1. marts.”*

### AD DAGSORDENENS PUNKT 2) LANDSFORMANDENS BERETNING OM VIRKSOMHEDEN

**Dirigenten** henviste til den skriftlige beretning, der var udsendt til deltagerne på forhånd. *(Beretningen kan ses på foreningens hjemmeside eller rekvireres fra landskontoret).*

Herefter gav **dirigenten** ordet til **landsformanden, Mogens Jensen**, der aflagde den mundtlige beretning *(bilag 1)*.

Efter beretningen var der debat.

**Henrik Wilén**, som er forbundssekretær for Foreningerne Nordens Forbund, overbragte en hilsen fra forbundet og fortalte om FNF's arbejde med at koordinere de enkelte landes foreninger i forhold til de officielle nordiske organer som Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Han fortalte også om forbundets projektarbejde på Nordjobb, Norden i Skolen, Nordisk Sprogkoordination, Nordisk Biblioteksuge mm. Han glædede sig også over, at Finlands 100 års jubilæum havde ført ham rundt til mange danske lokalafdelinger som oplægsholder.

**Svend Tychsen** takkede for beretningen og understregede vigtigheden af synet på et fredeligt Norden i en ustabil global virkelighed. Han mente, at der var behov for en nordisk offentlighedsplatform, og beklagede i den forbindelse, at den nordiske redegørelse til Folketinget nu var slået sammen med de andre internationale redegørelser. Dermed kunne det nordiske blive klemmt. Der er behov for i det mindste én gang om året at gøre status.

**Birthe Ravbjerg** glædede sig også over den gode beretning. Hun var ked af situationen med Post Norden, det store underskud og den manglende service i form af brevlevering. Hun syntes det smagte af de samme skandaler, som man har set på andre offentlige områder, f.eks. ID-systemerne.

**Ole Vagn Christensen** mente det var godt at arbejde for fælles ID-løsninger blandt nordboer, herunder NemID. Det vil også styrke den fælles forståelse for de rettigheder, vi sammen har som nordiske statsborgere. Det er vigtigt, samarbejdet ikke bliver sat tilbage, fordi der kommer nogle flygtninge/indvandrere. Vi har også vores særlige nordiske identitet. Den største fjende vi har, er centralisering.

**Marianne Olsen** takkede for beretning og understregede vigtigheden af, at vi skal se ud ad i fællesskab. Vi skal ikke, som f.eks. Ungarn, lukke os om os selv. Godt Marcron pegede på os. Norden har brug for EU og EU har brug for Norden. Og selv om vi ikke kan løse alverdens problemer, må vi huske, at alverdens problemer også er vores problemer.

**Flemming Thøgersen** roste den mundtlige og organisatoriske beretning, og mente, at vi fremover også skulle give tid til en præsentation af den organisatoriske del. Han understregede pasfrihed for nordiske statsborgere og selv om der var løsnet op, så var der stadig praktiske problemer mellem Skåne og Sjælland. Han pegede også på Norden-foreningerne uden for Norden, bl.a. i de baltiske lande. Vi må støtte dem og næste år er de 100 året for deres første selvstændighedsperiode. Han hilste fra **Susanne Prip Madsen**, som netop nu var til møde i et vigtigt netværk for hele Østersøområdets frivillige organisationer.

**Anders Nielsen** mente, at den skriftlige beretning var et udtryk for et imponerende aktivitetsniveau. Men selv om der stod, at vi havde fået 550 nye medlemmer i 2016 måtte vi ikke glemme, at vi bliver færre alt i alt. Foreningen må satse effektivt på medlemshvervning – også gerne i forbindelse med jubilæet.

**Torben Østerby** takkede også for beretningerne. Og han var enig i, at vi skulle arbejde med medlemsproblemet, herunder også, at vi er gamle. Vi skal have de unge under 60 ☺ til at støtte op om den nordiske tanke. Ideen bar Norden er vigtig – og flere skal være medlemmer, også nydanskere.

**Merete Riber** Takkede for beretningerne. Hun fortalte om Nordisk Biblioteksuge i 2017, hvor man nu kan tilmelde sig på hjemmesiden [www.bibliotek.org](http://www.bibliotek.org). Vi skal gerne have mange tilmeldte. Og så glædede hun sig over, at det nu var lykkedes efter hårdt pres, at komme tidligere ud med oplysningerne, blandt andet valget af tema – Øer i Norden – og bøger. Fra næste år vil Nordisk Biblioteksuge blive til Nordisk Litteraturuge. Og så var hun stolt over medlemsbladet Norden Nu. Det er blevet et godt blad, så stor tak til redaktøren **Esbén Ørberg**.

**Mogens Jensen** takkede for de gode indlæg. Han takkede **Henrik Wilén** for hans indlæg og ikke mindst hans indsats i forbindelse med Finland 100 års jubilæum, og han bad forsamlingen rejse sig og udråbe er trefoldigt leve for Finland – hvilket forsamlingen gjorde.

Han var enig i, at det var dårligt, at man nu i Folketinget havde slået de forskellige internationale redegørelser sammen til én, hvilket der også var mange, der havde klaget over, fordi man så ikke får en ordentlig gennemgang af emnerne. Post Nord er et problembarn, men godt at de nu var slået sammen (Danmark og Sveriges postvæsener), så regningen blev delt. Danmark er jo nået langt med digital post, bl.a. fra det offentlige, og det er med til at forstærke problemet. Han var også enig i, at centraliseringen og det at alt skal være større og større udhuler fællesskaberne og nærheden. Vi har fjernet nogle nære fællesskaber, hvilket vi også skal tænke over i forbindelse med, at utilfredsheden breder sig. Pasunionen skal vi holde fast i, vi skal stole på hinandens myndigheder og politi. Han ønskede også samarbejdet med Norden-foreningerne i Baltikum, og det arbejde sker via FNF. Han var enig i, at medlemsrekruttering

selvfølgelig er en vigtig opgave for foreningen, og 100 års jubilæet er netop tænkt som en synliggørelse og rekrutteringsplatform. Og så skal vi, sammen med FNU blive bedre til at komme i kontakt med de unge og fortælle dem om vigtigheden af det nordiske samarbejde. Til sidst takkede han **Merete Riber** for hendes store indsats for at få Nordisk Biblioteksuge på skinner.

**Repræsentantskabet vedtog enstemmigt beretningerne.**

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 3) LANDSSTYRELSENS FORSLAG TIL STRATEGI**

**Dirigenten** henviste til den udsendte kommenterede dagsorden, hvoraf det fremgik, at der ikke var forslag til ændringer.

Under drøftelsen blev medlemshvervning taget op, og Repræsentantskabet bad landsstyrelsen sætte fokus på dette i foreningens Handleplan.

**Med den bemærkning vedtog Repræsentantskabet Strategien.**

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 4) FORSLAG FRA LANDSSTYRELSEN**

**Dirigenten** gjorde opmærksom på, at der ikke var nogen forslag til behandling under dette punkt.

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 5) FORSLAG TIL BEHANDLING JF. § 7, STK. 4.**

**Dirigenten** gjorde opmærksom på, at der ikke var nogen forslag til behandling under dette punkt.

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 6) GODKENDELSE AF REGNSKABER**

**Dirigenten** henviste til Foreningen NORDENs regnskab for 2016, der lå som bilag til den kommenterede dagsorden sammen med revisionsprotokol og udtalelsen fra foreningens kritiske revisorer. Han henviste også til, at landsstyrelsen **indstillede** regnskabet til vedtagelse.

**Generalsekretæren** forelagde regnskaberne.

**Dirigenten** spurgte, om man kunne **godkende regnskabet, hvilket repræsentantskabet gjorde.**

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 7) FASTSÆTTELSE AF KONTINGENT**

**Dirigenten** henviste til den udsendte kommenterede dagsorden, hvor det fremgår, at Repræsentantskabet i 1984 vedtog, at kontingentet for Foreningen NORDEN reguleres hvert andet år på basis af Forbrugerprisindekset. Da sidste regulering fandt sted pr. 2016 med virkning for 2017, skal kontingenterne reguleres på ny i 2018 med virkning for 2019.

### **AD DAGSORDENENS PUNKT 8) GODKENDELSE AF JUSTERET BUDGET FOR DET LØBENDE ÅR OG BUDGET FOR DE TO FØLGENDE ÅR**

**Dirigenten** henviste til justeret budget for 2017 og for 2018, samt forslag til budget for 2019.

**Generalsekretæren** forelagde forslagene.

Budgetterne indstilles til vedtagelse af landsstyrelsen.

**Repræsentantskabet vedtog de af landsstyrelsen indstillede budgetter uden ændringer.**

## **AD DAGSORDENENS PUNKT 9) VALG AF LANDSFORMAND**

**Dirigenten** henviste til den udsendte kommenterede dagsorden, hvoraf det fremgik, at **Mogens Jensen** havde accepteret genvalg og der var ikke ved tidsfristens udløb modtaget yderligere forslag til nyvalg.

**Mogens Jensen blev valgt med akklamation.**

**Mogens Jensen** takkede for valget.

## **AD DAGSORDENENS PUNKT 10) VALG AF LANDSSTYRELSESMEDLEMMER**

**Dirigenten** henviste til den kommenterede dagsorden og konstaterede, at Repræsentantskabsmødet i henhold til vedtægternes § 10 stk. 2 vælger indtil 15 landsstyrelsesmedlemmer.

Landsstyrelsen foreslår:

**Liv Holm Andersen (RV)**

**Line Barfod**

**Lars Barfoed (KF)**

**Villum Christensen (LA)**

**Bente Dahl**

**Christian Juhl (EL)**

**Karen Klint**

**Jacob Lund (S)**

**Susanne Prip Madsen**

**Jan Erik Messmann (DF)**

**Ulla Sandbæk (AL)**

**Flemming Thøgersen**

**Kristen Touborg (SF)**

**Repræsentantskabet godkendte sidste år, at der afsættes en plads i landsstyrelsen til alle partier, der er repræsenteret i Folketinget.**

**Ovennævnte blev valgt.**

## **AD DAGSORDENENS PUNKT 11) VALG AF TO KRITISKE REVISORER**

**Dirigenten** henviste til den kommenterede dagsorden og indstillingen fra Landsstyrelsen af **Dora Bentsen, København** og **Frode Riber, Holstebro** til genvalg.

**Repræsentantskabet godkendte indstillingen.**

## **AD DAGSORDENENS PUNKT 12) FASTSÆTTELSE AF NÆSTE ÅRS REPRÆSENTANTSKABSMØDE**

Landsstyrelsen indstiller, at næste års repræsentantskabsmøde afholdes

**LØRDAG DEN 26. MAJ 2018**

**hvilket repræsentantskabet godkendte.**

## AD DAGSORDENENS PUNKT 13) TEMADRØFTELSE

### a.) Oplæg til temadrøftelse

**Mogens Jensen** henviste til dokumentet vedr. jubilæet, som lå i materialet til repræsentantskabet. Han gennemgik hovedpunkterne med særlig vægt på inddragelsen af det lokale led i fejringen. Herefter introducerede

**Christian Lagoni** det skoleprojekt, som foreningen arbejder med at virkeliggøre i forbindelse med jubilæet. Skoleprojektet er omtalt i den udsendte årsberetning.

Herefter var der spørgsmål og kommentarer:

**Flemming Krogh Rasmussen** glædede sig over skoleprojektet og fortalte om et lignende projekt, som Foreningen NORDEN i Thisted var i gang med. Han foreslog, at der blev arbejdet for at indsætte særtog med retning mod København, når kulturarrangementet fandt sted 15. april 2019 – og gerne med kulturaktiviteter i togene.

**Bent Jensen** ønskede landsforeningen tog kontakt til COOP og andre med henblik på lokal fejring, så lokalafdelingerne fik et brev med i hånden, når de kontaktede de lokale brugsforeninger. Han ønskede også en jubilæumsskrivelse, som man også kunne bruge lokalt, og som beskrev Foreningen NORDENs virke.

**Bent Roskjær** mindede også om, at man lokalt kan kontakte cityforeninger og handelsstandsforeninger med henblik på en nordisk fejring i bylivet. Også kirkerne er vigtige at inddrage, ligesom litteraturens dag.

**Lars Barfoed** var også positiv over for oplægget. Han mente det var godt med en bog om Foreningen NORDENs historie, men foreslog også en digital version, hvor der kunne være filmklip og andre digitale muligheder. Han mente også ideen om et Nordisk Davos var fremragende og måske kunne startes op i 2019 i forbindelse med jubilæet.

**Henning Sørensen** foreslog, at man tog kontakt til postvæsenet med henblik på at få udsendt et fællesnordisk jubilæumsfrimærke i 2019, hvilket så kunne være postvæsenernes gave til foreningerne.

**Mogens Jensen** glædede sig over den positive modtagelse af oplægget, og jubilæumsudvalget ville nu arbejde videre og tage bemærkningerne fra dette møde med i sit videre arbejde.

### b.) Eventuelt forslag til udtalelse.

Der var ikke fremkommet forslag til udtalelse.

## AD DAGSORDENENS PUNKT 14) EVENTUELT

**Elisabeth Skautrup** gav, som nyvalgt landsformand for Foreningen NORDENs Ungdom, en hilsen til repræsentantskabsmødet og glædede sig til samarbejdet.

**Mogens Jensen** takkede **dirigenten** for veludført hverv og deltagerne for deres konstruktive bidrag. Mødet **afsluttedes** herefter af **dirigenten**, der takkede for god ro og orden, hvorefter var der fællessang.

## Formandsberetning på repræsentantskabsmødet

### Meget mere Norden.

Kære venner.

I årets løb har jeg haft den fornøjelse at besøge flere af jer ved jeres kredsarrangementer. Det er altid inspirerende at høre om jeres arbejde og jeres visioner for foreningen – både på den organisatoriske og på den politiske del. Og det er dejligt at mærke, at den folkelige foreningstradition lever i bedste velgående i vores forening. Jeg bliver glad og imponeret, når jeg hører om opslutningen til jeres arrangementer i årets løb.

Uden jer ingen forening – så enkelt kan det siges!

Jeres vedholdende engagement og arbejde for et styrket nordisk fællesskab gør, at vi også fortsat kan øve indflydelse på den politik, der føres på alle vigtige nordiske områder, og det kan vi være stolte af. Meget mere Norden er blevet sloganet for foreningens 100 års jubilæumsfejring i 2019. Det er selvfølgelig valgt, fordi foreningen i de seneste 100 år har arbejdet for at få Meget mere Norden. Og vi kan ikke sige, at vi er mislykkedes med projektet!

Med den folkelige tilgang til det nordiske samarbejde, som vi har, har vi skabt resultater, der er til gavn for befolkningerne i alle de nordiske lande. Pasiunion, fælles arbejdsmarked, fælles sociale ordninger, fælles uddannelsesmuligheder for de unge og meget mere. Vi står faddere til et samarbejde, der i bund og grund er til gavn for folket og derfor også nyder befolkningens opbakning.

Men kan vi så holde en jubilæumsfest og glæde os over, at vi har udrettet det, som vi for 100 år siden blev sat i verden for og så lukke og slukke og sige farvel og tak?

Nej, sloganet er velvalgt, fordi det dels fortæller vores historie, men også fordi det rækker fremad. Selv om vi har sejret, så har vi ikke sejret os ihjel. Der er også i fremtiden brug for Meget mere Norden. De internationale udfordringer giver til tider tilbageslag – også for det nordiske samarbejde. Vi er ikke – og vil heller ikke være – en isoleret ø i det store hav. Norden er en del af verden på godt og ondt. Og de store flygtningestrømme for et par år siden satte desværre også bolværk op mellem de nordiske lande. Og Foreningen NORDEN har fra første færd sagt, at vi IKKE vil tilbage til tiden før den nordiske pasunion blev indført efter hårdt pres fra vores forening i 50'erne. Det har hjulpet: alene det at vores regeringer nu kan tale om smidigere ordninger er et fremskridt. Men vi må også være realistiske. Det skaber selvfølgelig utryghed i befolkningen, når store grupper asylansøgere forsvinder ud i den blå luft, og når vi ikke ved hvem de er og hvad de laver. Det skal bekæmpes gennem et stærkere politi og myndighedssamarbejde over grænserne. Vi skal skabe tillid mellem myndighederne på tværs af grænserne og bekæmpe den kriminalitet, der er årsagen til frygten. Vi skal gennem et stærkt og tillidsfuldt samarbejde arbejde for at få fjernet grænsekontrollen mellem de nordiske lande for nordiske statsborgere.

Vi har arbejdet for at få alle grænsehindringer væk mellem de nordiske lande. Omkring 70.000 nordiske statsborgere bor i ét nordisk land og arbejder i et andet. Allerede i dag er grænsegængernes arbejdsindsats i Norden en god forretning med en værdi på cirka 40 mia. kroner om året. Og det nordiske grænsehindringsråd har da også opsporet og fået en del hindringer fjernet, helt præcis 20 grænsehindringer gennem de seneste 3 år. For eksempel blev retten til social sikring sikret for studerende, som flytter mellem landene. Det blev også fastlagt, at arbejdspendlere, som pådrager sig en arbejdsskade, har ret til revalidering der, hvor de bor. Men der er stadig et stykke arbejde, der skal gøres, før vi med

tilfredshed kan konstatere, at der er ryddet op til gavn for, at det folkelige nordiske fællesskab kan udvikle sig uhindret.

Vi er i de første 100 år kommet et ganske godt stykke i den rigtige retning med det nordiske samarbejde, men halvt god er ikke godt nok! Så længe vi fortsat kan se nye nordiske muligheder, er der brug for vores forening.

Jeg har peget på mange mulige nye tiltag i det forløbne år. Læg de nordiske statsbaner sammen til gavn for udviklingen af infrastrukturen, til gavn for statsbanernes økonomi og til gavn for borgerne gennem en fælles billetstruktur, hvor det bliver lige så enkelt at købe en billet fra Odense til Umeå, som det er at købe en billet fra Odense til Viborg.

Vi skal også se på en smart løsning på problemet med personnumre. De giver befolkningerne store problemer, når det fælles arbejdsmarked skal fungere, når man har sommerhus i Sverige og gerne skal have en svensk bankkonto, når man skal have skattekort i et andet nordisk land – og i fremtidens digitale sundhedsvæsen kommer det til at give problemer, hvis vi bliver indlagt på et sygehus i et af de andre nordiske lande, og de skal finde vores journaler. Der er i en digitaliseret verden brug for ensartede elektroniske ID-løsninger (e-ID) – især mellem brødre og søstre.

Vi skal også have harmoniseret lovgivningerne på langt flere områder. Mange gange kan vi bare tage den bedste løsning i et nordisk land og gøre den til en fællesnordisk løsning. Det gjorde man tidligere i langt højere udstrækning på blandt andet det familieretslige område. Og byggestenene i vores landes lovgivning er trods alt på langt de fleste områder de samme. Vi har haft tradition for at lære af hinanden. Vi kigger hinanden over skuldrene – og det er ikke forbudt. Vi skal ikke altid tro, at vi er bedst til at opfinde den dybe tallerken. Det kunne da godt være, at der er inspiration at hente i et andet nordiske land. Og tro mig: Det gør vi også. Det er ikke altid vi siger det, men når vi mødes som nordiske politikere i f.eks. Nordisk Råd, når partigrupperne mødes, når vi drikker kaffe sammen – ja, så udveksler vi erfaringer. Så lader vi os inspirere af hinanden. Det er den måde, vi har fået harmoniseret vores lovgivninger. Ikke gennem overstatslig myndighed, men gennem et frivilligt samarbejde, har vi fået opbygget de mest harmoniserede lande i verden. Fem selvstændige lande og tre selvstyrende områder, der på langt de fleste værdimæssige områder er grundlæggende ens. Det er da meget godt gået!

Men vi har fået et problem: Vi ser, at en lovgivning, der ret beset er sat i verden for at skabe større ensartethed - nemlig EU-lovgivningen - giver problemer, når den skal omsættes til national lovgivning i de nordiske lande, så må vi råbe vagt i gevær. Der er alt for mange eksempler på, at den harmonisering ender op i disharmonisering. Den går ikke. Lad os hurtigst muligt finde en form gennem et nordisk samarbejde, hvor vi gennemfører EU-lovgivningen på samme måde i alle de nordiske lande, så der ikke – helt imod hensigten – kommer endnu flere grænsehindre. Jeg har med stor glæde set, at vores nuværende nordiske minister stiller skarpt på dette område, og vil prioritere indsatsen. I Foreningen NORDEN arbejder vi for, at der etableres et fælles nordisk sekretariat, hvor landene - så vidt det er muligt - i fællesskab søger en fælles implementering af EU-reglerne.

Foreningen har som mål at udvikle det nordiske samarbejde til nye højder i de kommende år. Og tro mig: Der er brug for det! Prøv at se på Nordens placering på verdenskortet. En uberegnelig præsident i USA mod vest, en lige så uberegnelig præsident i Rusland mod øst. Et handlingslammet EU mod syd og en endnu kold Nordpol mod Nord. Samtidig har vi et FN uden magtmidler og et NATO, der endnu ikke har fundet sine ben efter den kolde krig. Jeg tror det illustrerer, at der er mere brug for et nordisk sammenhold end længe set.

Udfordringerne er store: Trump, Putin, Brexit. Heldigvis viste der sig et lyspunkt, da franskmændene gik til præsidentvalg for et par uger siden. Og før det gik det ikke så galt som frygtet med valget i Holland.

Der er heldigvis heller ikke noget, der tyder på, at valget i Tyskland til efteråret kommer til at give problemer, Så nok er verden af lave, men der er dog også fremskridt at spore. Jeg ser gode tegn på, at populismen har lidt et nederlag, og vi forhåbentlig igen kan komme til at koncentrere os om det, vi er sat i verden til, nemlig at diskutere og finde løsninger på de samfundsmæssige problemer.

Jeg siger ikke dette, fordi alting skal blive ved med at være, som det altid har været. Vi skal også lære af de fejl, vi har begået. Vi skal have åbnet op for vores demokratier, vi skal lytte mere til vores befolkninger. I et folkestyre er det nu engang folket, der har ret. Det er besværligt, som en klog mand engang sagde, men alternativet er værre.

Og tillad mig at dvæle lidt ved det franske præsidentvalg: Emanuel Macron løftede det nordiske ind i sin valgkamp. Han henviste til nordiske modeller på arbejdsmarkeds- og socialvelfærdsområdet.

Det samme var gældende under den amerikanske præsidentvalgkamp. Her blev Danmark og Norden bragt ind i valgkampen i så høj grad, at Hillary Clinton måtte mane til besindighed med bemærkningen: Jeg elsker også Danmark, men vi må huske, at dette her er USA.

Selv kineserne ser på Nordens forcer inden for vedvarende energi og klimaløsninger. Og med den ignorance, Trump har lagt for dagen over for verdens klimaproblemer, er det godt, at de nordiske klima- og miljøministre på deres møde i Oslo i begyndelsen af denne måned vedtog, at den ambitiøse nordiske agenda på klimaområdet og det nordiske lederskab ligger fast. Ministrene vedtog en deklaration hvor de bl.a. understreger, at klimaforandringerne er en af menneskehedens største udfordringer, og ministrene udtrykker deres klare opbakning til klimavidenskaben og faktabaseret lovgivning. Og de blev også enige om, at alle parter bør overveje at højne ambitionerne for 2020 i tråd med resultaterne af den gældende forskning. CO<sub>2</sub>-afgifter og udfasning af støtte til fossile brændsler fremhæves som vigtige værktøjer. Tyskerne ser på den nordiske arbejdsmarkedsmodel. Jo, der er mange, der kigger på vores modeller – Norden er i det hele taget et godt brand for tiden. Det skal vi udnytte!

Det kan godt være, at vi ikke kan eller skal løse alverdens problemer, men vi kender vores besøgstid dårligt, hvis vi sidder med hænderne i skødet i den nuværende situation, hvor verden higer efter løsninger. Den rådvildhed, der hersker rundt omkring, hvor det etablerede politiske system bliver udfordret, kræver politisk lederskab. Og det politiske lederskab skal helst bæres af holdbare ideer og værdier, og der gør det da ikke noget, hvis en del af værdierne er nordiske! Vi skal sidde med ved bordet og ikke blot vise vores gode opdragelse og sig godnat og gå i seng, når de voksne tager fat.

Norden kan og skal spille en vigtig rolle i opbygningen af en ny verdensorden. Vi skal påvirke udviklingen, men så skal vi også erkende, at vi hver for sig er for små til at øve indflydelse. Men sammen har vi et kæmpe potentiale. Når verden kigger på os udefra, er der ingen, der kan kende forskel på os. Forskellighederne er kun noget, vi selv dyrker. Og er der større forskelle mellem de nordiske lande end der er inden for vores egne grænser? Er forskellen på danskere og nordmænd større end forskellen på vendelboer og københavnere? Hvis vi dyrker forskellighederne, i stedet for at udnytte vores fælles værdier, så taber vi – så bliver vi ikke den vinderregion, som The Guardian udråbte os til for nogle år siden. Så bliver vi ladt tilbage på perronen, når toget sætter i gang. Så bliver det ikke vores værdier, der kommer til at inspirere de internationale løsninger.

Når de politiske systemer er udfordret rundt om i verden, hænger det i høj grad sammen med, at befolkningerne er trætte af nepotisme, korrupsion, manglende åbenhed og manglende inddragelse. Vores folkestyre i Norden har gennem en flere hundredårig tradition udviklet redskaber, der kan bruges i den sammenhæng. Grundtvig og Kold har ikke levet forgæves. Alle målinger viser, at vi er verdens mindst korrupte lande. Distancen mellem folk og deres politiske ledere er mindre i de nordiske lande end nogen andre steder i verden. Vi bygger på højeste grad af pluralisme og så er den grundtvigske dannelse



heldigvis igen ved at finde fodfæste i vores samfund og uddannelse. Da muren faldt og de østeuropæiske lande skulle til at finde deres ben i en mere demokratisk retning, etablerede de nordiske lande demokratifonde, der skulle styrke indsatsen over for de nye demokratier. Det var en god indsats, som var med til at sætte speed på processen. Vi har også flere steder i verden været med til at påvirke udviklingen med at inddrage kvinderne i de demokratiske processer, lige som vi står for lige muligheder uagtet køn og seksuel orientering. Selv om vi heller ikke i Norden er ”kommet i mål” på alle disse områder, hersker der ingen tvivl om, at vi dog er tættere på at score end andre lande. De nordiske lande burde oprette et fælles institut på ligestillingsområdet (og ligestilling set bredt, ikke alene som kønsmæssig ligestilling), som dels kunne forske i problemer og løsninger og hjælpe andre lande i deres arbejde for ligestilling uanset køn, seksualitet eller hudfarve. Det vil give god mening – og så vil det være med til at skabe en øget goodwill og samtidig støtte vores egen udvikling på disse områder.

Værdimæssigt er der langt mere, der samler end skiller i Norden. Vores syn på folkestyre og ligestilling er et område. Men også på velfærdsområdet bygger vi i Norden på de samme værdier. Det kollektive ansvar for de svageste i vores samfund er helt grundlæggende i vores samfundsopbygning. Alle politiske partier i Norden støtter den nordiske velfærdsmodel. Det er rigtigt, at nogle partier vil mindre skat og mindre velfærd, andre det modsatte. Det er et rent partipolitisk anliggende. Men ingen stiller spørgsmål ved selve grundlaget. Vi skal ikke langt væk, før store dele af de dagsordener, vi tager som givet i vores velfærdsmodel, enten ikke klares eller klares gennem private forsikringsordninger. Og i de nordiske lande er der stor folkelig opbakning til vores velfærdsmodel. På trods af verdens højeste skattetryk viser den ene undersøgelse efter den anden, at vi stadig er parate til at betale en høj skat, når bare vi ved, at det også indebærer høj tryghed.

De nordiske arbejdsmarkedsmodeller er også meget anderledes end arbejdsmarkedsmodellerne i resten af verden. Vi har en over hundredårig tradition for i høj grad at lade arbejdsmarkedets parter tilrettelægge arbejdsmarkedets forhold. I andre lande sker det gennem lovgivning, hvilket giver et mere fastlåst arbejdsmarked. Vi kan skabe forandringer, vi kan hurtigt omstille os til nye forhold. Bare spørg tyskerne og franskmændene, hvor der ofte peges på den nordiske model, netop fordi den er omstillingsparat. Da den økonomiske krise ramte som et lyn fra en klar himmel, kunne landene omkring os ikke justere ind. Det giver den nye franske præsident store udfordringer i sit embede, hvor Frankrig stadig kæmper med en enorm gældsætning, med en fjerdedel af den unge befolkning, som står uden for arbejdsmarkedet, med stive regler vedrørende pension og med meget fastlåste ansættelsesforhold. I de nordiske lande har vi fleksibiliteten. Vi har ansvarlige arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer. Når det går godt for økonomien i virksomhederne stiger arbejdstagernes krav til at få del i kagen, når det går mindre godt, viser de tilbageholdenhed. Alle ved godt, at det er vigtigt, at virksomhederne overlever, men alle ved også godt, at ”kagen” ikke skal blive for stor, fordi det så vil medføre mere ulighed i vores samfund. Og sammenhængskraften er guldægget. Så længe skellet mellem rig og fattig ikke er alt for stor, så bliver det vores allesammens samfund. Det er det, der giver sammenhængskraft. Det er det, der giver tryghed, det der giver en god følelse af, at vi alle er med på toget og er med til at bære et fælles ansvar for vores samfunds udvikling.

Jeg var selv med – faktisk som den første handling efter jeg blev valgt til formand – til at fremlægge foreningens dybdegående analyse af de nordiske arbejdsmarkedsmodeller ved en konference på Aalborg Universitet. Og nok er der forskelle, men den er også et vidnesbyrd om, at de faglige organisationer har en mangeårig tradition for at mødes og inspirere hinanden. Det tror jeg også, vores dirigent i dag kan skrive under på – han var i flere år generalsekretær for SAMAK, som er arbejderbevægelsens nordiske samarbejdskomite, og som blev stiftet allerede i 1886!

Ligestilling er også et nordisk kendemærke. Også selv om vi, som jeg sagde tidligere, selv er kommet helt i mål. Kønligestillingen har internationalt været sat under pres af den nye amerikanske præsident med udmeldingen om, at USA ikke vil støtte internationale organisationer, der arbejder for fri abort og ikke

tager kvinders reproduktive sundhed og rettigheder op. Da sagen kom på bordet under den årlige samling i FN's Kvindekommission for et par måneder siden, stod de nordiske lande sammen om at kæmpe en værdipolitisk kamp for kvinders rettigheder. Og de lande, der forstår kvinders ret til at bestemme over egen krop har da heldigvis også ladet forstå, at der hvor USA fratager støtten, vil de kollektivt sikre, at pengene ikke bliver mindre. De nordiske lande lavede en koordineret aktion på dette område, og jeg håber, at de nordiske lande også i fremtiden vil udnytte de muligheder, der opstår til at tage fælles initiativer, når det drejer sig om ændringer i den globale verdensorden.

Også i forhold til problemer med seksuel ligestilling er de nordiske lande gået sammen om at fordømme forholdene i Tjetjenien, hvor homoseksuelle er blevet arresteret, mishandlet og dræbt på grund af deres seksuelle orientering, og hvor den tjetjenske regering afviser beskyldningerne med, at der slet ikke eksisterer homoseksuelle blandt Tjetjeniens 1.5 mio. indbyggere!

Det er vigtigt, at de nordiske lande er på mærkerne i alle sager rundt omkring i verden, hvor der sker overgreb og hvor grundlæggende rettigheder undertrykkes. De nordiske lande har et stort ansvar for formuleringen af de globale og europæiske menneskerettigheder, derfor har vi også et stort ansvar for at tage affære, når de undertrykkes.

Arktis er også et af de nordiske fokuspunkter. Når det først kommer her i slutningen af min beretning, så er det fordi, der heldigvis har været rimelig ro omkring udviklingen i området. Den globale opvarmning er desværre ikke bremsset, og det er godt at se, at også på dette område står de nordiske lande sammen om klimadagsordenen. Men når det drejer sig om de konsekvenser, det får i Arktis, så fortsætter dialogen i Arktisk Råd og International Arctic Forum, hvor Putin holdt en forsonlig tale på forummets møde i Arkhangelsk i slutningen af marts i år. Jeg håber ikke, at det er stilhed før stormen, og derfor er det også vigtigt at følge processen tæt. Igen er det vigtigt at de nordiske lande står sammen – også selv om vi ikke har de samme geografiske og samfundsmæssige udgangspunkter og hensyn til området. Men vi står i forhandlinger med USA, Canada, Rusland og Kina. Alene opremsningen af disse fire lande bør få øjnene op for vigtigheden af sammenholdet mellem de nordiske lande! Vores fælles udgangspunkt er da også en understregning af vigtigheden af at fastholde en positiv og konstruktiv dialog, en understregning af de sikkerhedspolitiske aspekter og fastholdelsen af et fredeligt Arktis er vigtigt og ikke mindst en understregning af hensynet til folk, der bor i området og deres – og vores – miljø.

Jeg vil her henvise til den udførlige skriftlige beretning, som redegør for de foreningsmæssige tiltag i løbet af året. Den viser, at vi har et højt aktivitetsniveau, og er til stede på rigtig mange nordiske områder. Og så vil jeg takke jer alle sammen for et godt samarbejde i årets løb. Som jeg sagde i min indledning, så kan vi ikke eksistere uden den enorme frivillige indsats, som foreningen er begunstiget af rundt om i hele landet.

Jeg vil også takke vores forretningsudvalg og landsstyrelse, som på forbilledlig vis lægger rammerne for indsatsen. Jeg er glad for den positive ånd, der hersker i alle foreningens led. Og tak til vores sekretariat, som er med til at sikre, at vores beslutninger føres ud i livet.

Vi er hver og en tændt af det fælles mål, vi har, nemlig et styrket nordisk fællesskab. Vi samles lokalt, regionalt, nationalt og nordisk i kampen for Meget mere Norden.

Tak!

**Minister for nordisk Samarbejde Karen Ellemanns tale ved Foreningen Nordens repræsentantskabsmøde, Frederiksberg Rådhus den 20. maj 2017.**

- Kære nordiske græsrodder. Tak for ordet. Og mange tak for invitationen. Som minister for nordisk samarbejde er det en stor fornøjelse at stå her i dag.
- Om to år – i 2019 – kan Foreningen Norden fejre sit imponerende 100 års jubilæum. Foreningen blev oprettet i skyggen af 1. verdenskrig i Danmark, Sverige og Norge, og indledte hurtigt et samarbejde om fredelig sameksistens og fælles politiske mål i Norden under mottoet ”kendskab giver venskab”.
- Foreningen Norden har to gange – i 1933 og 1934 – været indstillet til Nobels Fredspris. Det er måske ikke så aktuelt længere, men også i dag er de nordiske lande stadig bundet sammen af en fælles arv og historie. Fra fælles vikinge-forfædre til enslydende sprog. Fra nyt nordisk køkken til nordisk film noir. Fra velfærdsstater til nordic cool.
- Vores politiske, kulturelle og historiske fællesskab er vigtigt at huske på, særligt i en tid, hvor verden er præget af strid og splittelse. Og hvor vores interne forskelligheder også kan blive mere tydelige.
- Vi skal bekæmpe splittelse med samarbejde. Og vi skal erstatte global og regional ustabilitet med en ukuelig tro på, at vores alliance og fællesskab kan levere resultater.
- Tilsammen er vi Europas 5. største og verdens 12. største økonomi. Vi er 26 millioner, 2.3 millioner virksomheder og har et samlet BNP på næsten 9000 milliarder.
- Vores region er flere gange blevet kåret mest innovativ, mest konkurrencedygtig, mest lykkelig, mest virksomheds-venlig og mindst korrupt. Vores brand er stærkt.
- Derfor kan vi skabe positiv lokal, regional og global forandring, når vi arbejder sammen. Det nordiske samarbejde er ikke et alternativ til EU, NATO eller FN. Men det er en politisk platform som øger vores stemme.
- Jeg har to overordnede ambitioner for vores fællesskab de kommende år.
- For det **første**, skal vi arbejde målrettet på at realisere ambitionen om at gøre Norden til verdens mest integrerede region. Mens verden omkring os vender sig indad, skal vi vende os ud ad sammen.
- Hvis det skal lykkes, skal vi sikre fri bevægelighed af varer, virksomheder og mennesker på tværs af vores grænser. Vi skal fjerne eksisterende barrierer og sikre, at nye ikke opstår – for eksempel ved at sikre ensartet implementering af EU-lovgivning.
- Det skal være muligt at flytte, pendle, studere og drive virksomhed på tværs af de nordiske grænser uden at løbe en risiko for at blive hæmmet af tvetydige regler og forskrifter.
- Derfor skal vi fjerne grænsehindringer på områder som skat, arbejdsmarked, social- og sundhedsområdet og erhvervsliv. Det gælder også digitale grænsehindringer, som for eksempel tidligere på året forhindrede danske SKAM-fans i at følge Noora, William, Isak og Even på norske

NRK på grund af en rettighedstvist.

- I den lidt mere tungtvejende ende, er det også lykkedes at fjerne forhindringerne for, at borgere fra et ikke-EU land, som arbejder ved det nye forskningscenter ESS i Lund, kan bosætte sig i Danmark.
- Som nogen af jer måske ved, er ESS verdens største og mest avancerede såkaldte neutronspretningsfacilitet – og den første, store internationale forskningsfacilitet, der ligger så tæt på Danmark. Derfor er det også vigtigt, at eksempelvis en forsker fra USA eller Indien, der er ansat ved ESS, nu kan vælge at bosætte sig med sin familie i København og pendle til og fra arbejdet i Lund.
- I samarbejde med Nordisk Grænsehindringsråd, arbejdsmarkedets parter og de nordiske erhvervsorganisationer skal vi levere endnu flere konkrete resultater som dette i de kommende år.
- For det **andet**, skal vi blive endnu bedre til at samtænke og samarbejde omkring positiv branding af Norden.
- Senere i år skyder vi gennem Nordisk Ministerråd blandt andet en ny brandingkampagne i gang, der under overskriften ”Traces of North” skal stille skarpt på Nordens indflydelse i resten af verden. Og bidrage til at sætte vores region på dagsordenen internationalt.
- Men vi skal også udnytte, at vi på en lang række områder kan levere nordiske løsninger på globale udfordringer. Det gælder blandt andet bæredygtige byer, klimaløsninger og fødevarer sikkerhed. Der er ingen tvivl om, at der her er et globalt potentiale. Ikke mindst for vores eksport.
- Det er selvfølgelig en dagsorden, som vi også forfølger hver især. Men jeg tror, at vi i de nordiske lande har meget at vinde ved at gå sammen om eksempelvis eksportfremmetiltag, der giver merværdi for landenes allerede søsatte eksportfremmeaktiviteter. Eller ved sammen at se på, hvorledes vi – selvom vi jo også er i konkurrence med hinanden – kan markedsføre investeringsmuligheder i Norden.
- Gennem årene har det nordiske samarbejde fejret mange succeser. Over tiden har det nordiske samarbejde dog fået konkurrence fra nye internationale samarbejder, hvori de nordiske lande deltager (EU, EØS etc.). Det gør ikke det nordiske samarbejde mindre vigtigt. Men det stiller nye og større krav til, hvordan samarbejdet skal fungere, og hvad det skal fokusere på.
- Kun de færreste er imod nordisk samarbejde, men ikke mange ved, hvor mange forskellige områder vi rent faktisk har et formaliseret og velfungerende nordisk samarbejde – f.eks. inden for sundhed, erhvervs politik, beskæftigelse, kultur, landbrug/fødevarer, miljø/klima, energi og uddannelse/forskning.
- Men hvis vi skal sikre fortsat opbakning til vores samarbejde, skal vi netop skru ned for skåltalerne og op for samarbejdet og de konkrete resultater.
- Blandt andet derfor har vi i Ministerrådet senest i efteråret 2016 gennemført en reformpakke, der skal gøre det nordiske samarbejde mere relevant og resultatorienteret – til gavn for Nordens regeringer, virksomheder og borgere. Og som i parentes bemærket forsøger at imødekomme mange af de kritikpunkter, jeg opstillede i min kronik i Berlingske i 2013 – dengang jeg selv var formand for Foreningen Norden.

- Som jeg også var inde på indledningsvist bringer truslerne fra verden omkring os sammen og gør at vi skal udnytte samarbejdet endnu bedre.
- Dette ses bl.a. afspejlet i Nordisk Ministerråds og de nordiske landes engagement i Baltikum, hvor det seneste eksempel er Danmarks beslutning om fra næste år at sende fire F-16 jagerfly til Baltikum for at overvåge luftrummet i Estland, Letland og Litauen.
- Sådanne eksempler kan bruges som afsæt til at fortælle om vigtigheden af nordisk samarbejde, fællesskab og engagement.
- Men hvis vi skal sikre en folkelig forankring af det nordiske samarbejde, skal vi også have de unge skandinaver med. Eller måske burde vi egentlig kalde dem SKAM-dinaver. For serien SKAM har de seneste år skabt et retorisk og kulturelt ungdomsfællesskab på tværs af Nordens tre lande. En bedrift, der endda blev belønnet med Foreningen Nordens sprogris sidste år.
- Men SKAM formår ikke kun at få unge svenskere og danskere til at gå rundt og sige 'Føkkboy' og 'drittkull'. Serien bidrager til at styrke vores fællesnordiske historie, bånd og kulturarv. Og styrker det nordiske brand uden for vores grænser. De unge skal have ejerskab til den nordiske fortælling. Derfor skal vi tale Norden allerede i Folkeskolen - f.eks. ved at udbrede kendskabet til den gratis læringsportal "Norden i Skolen", der giver lærere og elever i Norden mulighed for at arbejde med nordisk sprog og kultur. Her har I som Foreningen Norden; som ambassadører for det nordiske samarbejde en vigtig rolle at spille.
- Vi skal alle bidrage til at "folkeliggøre" Norden. Sammen med repræsentanter fra de øvrige nordiske organisationer – Nordisk Råds danske delegation, Foreningen Norden og Ungdommens Nordiske Råd – deltager jeg selv i Folkemødet på Bornholm i juni 2017. Fokus vil også her bl.a. være på, hvad det nordiske samarbejde kan og skal i fremtiden.
- Som jeg nævnte tidligere, opstod Foreningen Norden for næsten 100 år siden og fik en genopblomstring efter 2. Verdenskrig, hvor formålet om fredelig sameksistens igen blev aktualiseret. Det er nu lang tid siden og verden ser i dag selvfølgelig anderledes ud. Også det nordiske samarbejde har ændret form bl.a. i takt med, at flere af de nordiske lande er blevet medlemmer af EU og NATO.
- Overskriften for mit oplæg her i dag var "det nordiske samarbejde nu og i fremtiden". Hvad er det, der fungerer godt? Hvad er det, det nordiske samarbejde kan sammenholdt med andre internationale samarbejder? Hvad er det vi skal prioritere?
- Som jeg ser det, er der ingen tvivl om, hvad det nordiske samarbejde kan. Det nordiske samarbejde kan være en platform, hvor vi kan integrere endnu mere end andre regioner vil. Vores mål er at være verdens bedst integrerede region. Når vi bevæger os i den retning, er det et stærkt signal til resten af verden i en tid, hvor mediebildet er præget af Brexit, Trump, flygtningekrise m.v., og hvor mange lande retter antennerne indad snarere end udad. Det er den vej vi skal.
- Tak for ordet. Jeg ser frem til jeres reaktioner og spørgsmål.